לחדרים

ד"ר בעת־פניו של משה דיין, כשנכנס לביתה של גולדה, היתה חמורה ועיקשת. חסר אפילו החיוך השובב השיגרתי.

"תשמעי, גולדה," פתח, "באתי..."

"טוב שבאת, משה. כאמת כי קשתי משימחה לקרוא לך. אני צריכה שתעזור לי..."

"לעזור? למה את לא מבקשת מיגאל או מאבא? הלא הם עכשיו הילדים הטובים."

"לא, לא. זה דבר שרק אתה יכול ל־עזור."

"אני מצטער מאד, גולדה. אבל הפעם זה לא ייל. יש לי בכיס מכתב התפטרות."

"מצויין!"

"מצויין? מה זאת אומרת, מצויין?"

"בדיוק זה, משה. אני רואה שאתה מבין מה שרציתי ממך. תמיד אמרתי לזאב שאתה מבין הכי טוב."

"אני לא מבין לגמרי."

"אתה דווקא מבין. תראה, זה מצב הוא כזה. האמריקאים לוחצים. רוצים שנתחיל ברצינות בי שיחות עם יארינג. אתה יודע מה הכוונה שלהם. שנחזור לגבולות ה־4 ביוני. אז צריכים להפעיל לחץ נגדי."

"אז מה את רוצה ממני? תפני לאבא אבן שלך!"

"לא, לא. זה תפקיד בשבילך. אני רוצה שתעשה סקירה, אבל ברעש גדול. שתאיים להתפטר. ש־החוגים המקורבים, ואנשי אמונו, ושאר המטומטמים יפרסמו בעיתונים שאתה תסיק מסקנות אישיות, אם נשלח את תקוע. שאתה דורש להתקיף את מצריים. שאתה דורש מהאמריקאים לספק לנו יותר."

"וזה יעזור?"

"ועוד איך! אני אקרא לברבור. יצחק ירוץ לסיסקו. נגיד להם: זהו זה, דיין עוזב. יהיה משבר נורא. הממשלה תיפול. יהיו בחירות חדשות. זה יקח חצי שנה, ובמשך הזמן הזה אין בכלל מה לדבר. והדרך היחידה למנוע את זה היא שהם יתנו לנו מה שאנחנו דורשים."

"הכי?"

"נדרוש את הכל, כמובן. אבל נקבע משהו. אולי קצת נשק. אולי קצת תמיכה בעניין הגבולות. כבר אמרתי ליגאל תיגאם שוב על תוכנית אלון."

"תוכנית אלון? את רוצה להצחיק את האמריקאים?"

"טוב, זה לא רציני. כולנו יודעים. אבל אם דורשים כל־כך הרבה, אולי יתנו לנו משהו. רכס אחד או שניים בגולן, משהו בפית־חת רפיח, אני יודעת. משהו בטח ייצא. העיקר לעשות רעש."

"ומה ייצא לי מזה?"

"משה, אני מתוועזת. זה למען המדינה. אבל אם אתה כבר שואל, אז ייצא לך ש־תתפרסם. יזכרו שוב שאתה קיים. שאתה גורם חשוב בממשלה. שאי־אפשר לזוז בלעדיך. וזה קצת יוריד את הראש ליגאל, אחרי הפגישה שלו עם הסובייטים, זו ש־לא היתה. בסדר?"

"טוב, גולדה, אבל..."

★ ★ ★

ד"ר אותו ערב נפגש נשיא מצריים ב־ביתו הפרטי עם יושב־ראש האירגון לשיחרור פלסטין, מנהיג אל־פתח.

"יא גמאל," פתח ערפאת, "אני רוצה להגיד לך בגלוי שזה לא יכול להימשך ככה. לא ניתן לך למכור אותנו!"

"מצויין, יא אבו־עאמר. תמשיך."

"אתה צוחק ממני? בחיי אללה, זה לא צחוק! אם תנסה לחסל אותנו, נמות כמו גיבורים. נילחם עד טיפת הדם האחרונה. אולי איננו יכולים לנצח, אבל אנחנו נועזע את המישטר שלך, וההכונים יקומו..."

"וואלה, מילים זחב. תמשיך."

"אנחנו... איסמע, איזה מישחק אתה משחק?"

"מישחק? בכלל לא. אני רציני. אני רוצה שתדבר כך. לא רק כאן, אצלי בחדר. אלא בכל מקום. במסיבות־עיתונאים. בפני הטלחזיה האמריקאית. אתה מבין, כמובן, שאיני יכול להחזיר לך את שני האולפנים שלך ברדיו קאהיר, שסגרנו, אבל ברדיו של האמריקאים — תפאדל, כמה שאתה יכול."

"מה, חזרת בך ממזימת־הבגידה? אתה הולך לפוצץ את תוכנית רוג'רס?"

"רחילק, יא יאסר, אל תהיה ילד. כמובן שלא. אני אבצע את תוכנית רוג'רס, ויהי מה. העם שלי רוצה בשלום. אנחנו לא חברת מטורפים, כמו החבריא שלך. אנחנו עם של 40 מיליון, בקרוב. אנחנו צריכים לאכול. רוצים חמ־

Tribune
Times and The Washington Post
NY, AUGUST 31, 1970
Established 1847
Israeli Cabinet Divided; Envoy's Return Delayed
Jordan Troops Fight Guerrillas 2 Hours
Iraqis Said to Move Troops Into Jordan
By Eric Pace
Moshe Dayan
King Hussein

תרמזו שתפילו א־תי."

"מה זה נותן?"

"אני אקרא לברג'ס, זה שמייצג כאן את אמריקה. אל־ואיאת ילך ליארינג. נגיד לכולם: אם לא תכריחו את הישראלים מהר להסכים לנסיגה מכל השטחים, ותזיזו את העגלה קדימה, נאצר יפול. חוסיין ימות. ערפאת או חאבאש ישתלטו על המיזרח התיכון. הנפט יעלה באש. תהיה מהפכה בכל העולם הערבי. אז קדימה!"

"אתה רוצה שאעזור לך במזי־

קרובות בעיתונים החשובים.

"אז מה אתה רוצה ממני, ביל?" שאל הסנאטור פולברייט. "הרי לא הזמנת אותי כדי להיטיב את לבי."

"או קיי, ביל, שועל זקן, תפסת אותי שוב, בקלקלתי," חייך רוג'רס. "הייתי רוצה ממך שרות קטן. תציע בסנאט להפסיק את כל העזרה הצבאית לישראל, ותדרוש שיקבלו את כל הפליטים בחזרה, וישחזרו לגבולות ה־4 ביוני."

"אתה שיכור, ביל? הרי אתם שולחים לישראלים נשק בכמויות שהם כמעט נחנקים. ואפילו אתה הסכמת שיחיו בכך זאת שינויים לא־מהותיים בגבולות ה־4 ביוני, ורמזת שישראל לא צריכה לקלוט יותר מ־100 אלף פליטים."

"או קיי, ביל. את זה אני אמרתי. וגם דיק. אבל אנחנו רוצים שאתה תעשה קצת רעש. שיראו בישראל שזה לא כל־כך פשוט. ש־ש אצלנו אופוזיציה. שייבהלו קצת. אחרת הם עלולים להשלות את עצמם בכל מיני חלומות, ולנסות לפוצץ את שיחות יארינג. ומי יודע, האדם הפרוע ההוא, זה עם העין האחת, עוד עלול להפר את הפסקת־האש ולתקוף את הטילים הסובייטים. תאר לך!"

"זה יהיה באמת נורא, ביל. הסובייטים ישתגעו. ישלחו כמה דיביזיות למצריים. יפלשו לסיני, ואז נעמוד במצב מאד לא נעים."

"לא נעים, ביל? תאר לך שאתה הייתי מקים דיק. שום נשיא אמריקאי לא יסתכן במלחמת־עולם למען ישראל, אך שום נשיא גם לא יעז להפקיר את ישראל. זה יהיה מצב נורא אפילו לנשיא בעל שיעור־קומה. ואתה הרי מכיר את דיק..."

"אבל ביל, למה צריך דמוקרט כמוני לעזור לנשיא רפובליקאי?"

"שמע, ביל, אתה לא תפסיד. בפעם הבאה כשתרצה משהו בשביל תושבי מדינת ארקאנזו, איזה סכר או תחנת־חשמל, דיק יזכור את זה."

★ ★ ★

שי ערי הקרמלין נסגרו מאחורי המכונית השחורה הכבדה. המרשל גרצ'קו עלה בצעדים זריזים ללישכתו של ברז'נייב.

"קראת לי, טוואריש ליאוניד?"

ברז'נייב הניח מידו את השדר של הנשיא ניכסון, ופנה אל המרשל הנמרץ.

"כן. ניגש ישר לעניין. לאן הגיעו הטילים שלך במצריים?"

"הזזנו אותם רק קצת קדימה, טוואריש. בזהירות רבה. הם עומדים עדיין 30 ק"מ מן התעלה."

"למה אתה מחכה, לכל הרוחות?"

"אבל ליאוניד!" תמה גרצ'קו, ושלח סביבו מבט חשדני. "אנחנו לא רוצים לזכל במאמצים. אנחנו יודעים שאתה אדריכל יוזמת־השלום, ואנחנו נאמנים לרצון המפלגה. רצינו רק להזיז כמה טילים בשקט, כדי לשפר את העמדות שלנו. אתה מבין, למיקרה שהישראלים יתפתו להפר את הפסקת־האש..."

"אתה לא מבין כלום, טוואריש מרשל. מובן שאני רוצה שלום במיזרח התיכון. אינני רוצה לשקוע שם בבוץ, כמו האמריקאים בוויאט־נאם. עלינו להישאר חופשיים כדי לטפל בחברים הסיניים, ואיננו יכולים להסתכן בעימות עם האמריקאים."

"אם כן, למה לחזיז טילים, טווריש?"

"כדי ללחוץ, מרשל. אתה לא מבין? האמריקאים גנבו את תוכנית־השלום שלנו, וקוראים אותה על שם רוג'רס. הם סידרו את הפסקת־האש בשמם. נאצר וסיסקו התמקחו כמו שני גונבי־סוסים, והם שכחו אותנו. אז אני רוצה להזכיר להם שבלעדינו זה לא ייל. שאנחנו יכולים לעשות צרות. לא יותר מדי, כמובן. לא כדי לפוצץ. אבל שיריגשו."

"כמה טוואריש?"

"עוד עשרה קילומטרים. ומחר. אני רוצה לשמוע את הצעקות הראשונות של הישראלים והאמריקאים תוך 48 שעות. אני סומך עליך."

"תאראשו, טוואריש."

דיין מפלג את הממשלה — הפידאיון יורים בעמאן — העיראקים מאיימים על חוסיין.

(כותרות בעיתון אמריקאי, 31.8.70)

אה, לא תותחים. ואנחנו גם לא רוצים למסור את המדינה שלנו לרוסים. לא בשביל זה גירשנו את האנגלים. אבל, אתה מבין..."

"אני לא מבין כלום. אם אתה הולך לשחוט אותנו, למה אתה רוצה שאטיף נגד תוכנית רוג'רס?"

"הרי זה ברור. הישראלים האלה חכמים. הדיין הזה מרעיש עולמות. אז אם אנחנו נשתוק, יחשבו האמריקאים שאפשר לדפוק אותנו. שהם לא צריכים להחזיר את ה־ישראלים לקווי ה־4 ביוני. אז אני רוצה שאתם, אחינו הגיבורים, תרעישו עולמות. תפתחו באש. לא חשוב שיהיו כמה הרוגים, בעמאן כמובן. תגידו שחוסיין בוגד. **מות שלך נגד המחפכה הפלסטינית האצילה?"**

"חחילק, יא יאסר. את זה תגיד ברדיו. עזור לי, ולא אשכח אותך. כשנחליט למי להחזיר את השטחים שיפרנו על־ידי ישראל, נוכל לדבר. למה שלא תהיה אתה נשיא פלסטין בגדה ובעזה?"

"הכרזתי באופן רשמי שלעולם לא נשלים עם תוכנית תבוסתנית זו!"

"בסדר, בסדר, יא יאסר. הרי אנחנו כאן לבדנו..."

★ ★ ★

ב מיסעדה אינטימית בוושינגטון סעדו את ליבם, באותה שעה עצמה, שני גברים, שתמונותיהם מופיעות לעיתים